

in nimajo niti enotnega književnega jezika vkljub svojemu malemu številu; štejejo jih 90.000 gorenjih in 70.000 dolenjih Lužičanov. Vendar so dali lep zgled ednosti, ko so si postavili ta ne le lepi, ampak v prvi vrsti praktični in koristni dom. Tu je velika javna ljudska knjižnica, tiskarna in upravništvo glavnih lužiških listov, od katerih imenujemo „Serbske Noviny“, „Katholiski Posol“, „Missionski Posol“, „Pomahaj Boh“, „Serbski Hospodar“, „Časopis Mačicy Serbskeje“ in literarni zbornik „Lužica“. Dalje je v „Serbskem domu“ „Gornikov muzej“ z Gornikovo dragoceno knjižnico. Tu imajo svoje sestanke glavna lužiško-srbska društva, med katerimi so poglavitna: „Mačica Serbska“, ustanovljena leta 1847., katera je največ pripomogla, da so zgradili „Dom“, „Towarstwo Pomocy“, ki zlasti podpira dijake, „Towarstwo ss. Cyrilla a Methodija“, „Budišinska Beseda“ i. dr.

O najnovejšem poljskem romanu piše J. Flach v „Literarisches Echo“. Pisatelj trdi, da imata na Poljskem največji uspeh zgodovinski in pa kmečki roman. V zgodovinskem romanu je zdaj najbolj na glasu St. Żeromski s svojimi „Popiołi“, poleg njega pa Wacław Gąsiowski z „Uraganom“ in „Gospo Walewsko“. Kmečki roman zastopata Stan. Reymont s „Chłopi“ in Kaz. Przerwa - Tetmajer z obrazci iz življenja hribovcev.

Opera „Chopin.“ V varšavski „Veliki operi“ so čez štiridesetkrat pri razprodani hiši igrali opero v štirih dejanjih „Chopin“. Italijanu Angelu Orefice je prišlo na misel, da bi iz Chopinovihi klavirskih skladb sestavil opero. Besedilo Orvietovo, katero nam opeva enolično življenje Chopinovo, je seveda le v zunanji zvezi z glasbo. Vendar je prava slast poslušati to opero v gledišču z dobrim orkestrom. Melanholični nokturni, izrazite balade, karakteristične poloneze, klasične mazurke in poetični preludiji — vse to se vrsti gladko in strinja v prijetno celoto. Orefice je za to opero instrumentaliziral čez sto Chopinovihi skladb.

Slavnost Sobieskega. Na čast poljskemu kralju Janu Sobieskemu, osvoboditelju Dunaja, so Poljaki na Kahlenbergu pri Dunaju vzdali spominsko ploščo v tamošnjo cerkev, kjer je Sobieski pred odločilno bitko stregel pri sv. maši. Prenovili so kapelico, katero je dal Sobieski postaviti kot zahvalo za veliko zmago. Vsa kapelica je v poljskem slogu, oltar je pa čisto zakopanski. Po cerkveni slavnosti so šli udeležniki v mesto, kjer je bil koncert z banketom v prostorih „Slovanske besede“. Glavni govornik bi imel biti Sienkiewicz, pa ni mogel priti zaradi bolehnosti.

Karol Brzozowski. 5. novembra je umrl v Lvovu Nestor poljskih pesnikov, Karol Brzozowski. Rajni je bil zadnji pesnik iz dobe poljskega romantizma, zadnji sovrstnik Mickiewiczev. Rodil se je l. 1821. v Varšavi

in kot političen emigrant je izprva živel na Poznanjskem, pozneje v Draždanih in v Parizu. Dolgo let je preživel tudi kot inženir v službi turške vlade v Carigradu in v Mali Aziji. Brzozowski je bil romantik v življenju in romantik v svoji duševni tvorbi. Njegovi verzi imajo krasno obliko in vzhodno lahkost in živahnost. Iz njegovih večjih proizvodov odseva vpliv tvorbe Mickiewiczeve. Najboljši njegovi proizvodi so drobne erotične pesni, katere bodo izdali v zbirki šele sedaj po njegovi smrti. Zelo hvaležna je Brzozowskemu poljska književnost za dobre prevode litevskih narodnih pesni in Gunduličevega „Osmana“. V zadnjih 20 letih je Brzozowski živel v Lvovu in v tem času je pisal drame, izmed katerih sta „Oblężenie Lwowa“ in zlasti „Małek“ imeli velik uspeh. Karol Brzozowski je cela tri leta preživel svojega sina Stanisława Brzozowskega, ki je bil zelo nadarjen pesnik poljske „Moderne“.

Fr. Št.

Prvi litavski dnevnik „Vilniaus Zirios“ začnjenja z novim letom izhajati v Vilni. Urednik mu je inženir Peter Vilejšis, znan probuditelj litavskega slova. Vilejšis je ustanovil tudi litavsko tiskarno in knjigarno.

N. N. Smirnov. Pred kratkim je umrl profesor na kazanskem vseučilišču N. N. Smirnov (roj. 1856). Kot učenjak je nastopil v literaturi s kulturnozgodovinskimi studijami o Južnih Slovanih. Zlasti gospodarske odnose Hrvaške in Dalmacije v prešlihi dobah je temeljito poznal.

Šola za časnikaarje. V Moskvi prirede letos šolo za časnikaarje. Trajala bo tri tečaje po 4 mesece. Pouk bo teoretičen in praktičen. Osebam, ki nimajo juridične izobrazbe, bo izkušala ta šola podati toliko etično-juridičnih znanosti, kolikor jih je treba za navadno žurnalistiko. Učenci se bodo vadili pisati razne časnikarske sestavke: uvodne članke, listke, poročila o zborovanjih in izpred sodišča, dopise, ocene, bibliografske notice itd.

K ženskemu vprašanju. Ženska na Ruskem vedno bolj nastopa v samostojnih službah. Medicinke so najprej nastopile v Rusiji, in zdaj so sklenili, da tudi v Moskvi ustanove nov medicinski ustav za ženske, kateremu se da na razpolago ena bolnišnica. — V „Ženskem Svetu“ poroča A. Nesvadbikova o enketi dekliške akademije brnske o studiju ženskih na visokih šolah. Vsi odgovori, kolikor jih je došlo iz akademičnih krogov, so prijazni ženskemu studiju.

Suvorovski muzej so otvorili v Petrogradu pri „Akademiji glavnega štaba“. Pri otvoritvi je bil prisoten car s celim dvorom. Ravnatelj akademije je pri otvoritvi Suvorova primerjal s Cezarjem, kateri je tudi svoje načrte stavil na npravno silo vojaštva.

Konstantin Konstantinovič Slučevskij, ruski lirik iz Puškinove dobe, je umrl 8. oktobra na svojem

posestvu Ugolku pri iztoku jezera Čudskega. Slučevskij je bil pred vsem lirik krasne oblike, visokega poleta; njegovi verzi so bili lepo doneči in zmirom filozofičnega značaja. Slučevskij je veliko potoval in je študiral modroslovje na prvih evropskih univerzah. Le-ta filozofična izobrazba in zreli svetovni nazor sta odsevala iz njegove lirike ravno tako, kakor iz njegovih potopisnih in zgodovinskih sličic. Rodil se je v Petrogradu (26. julija 1837) in je kot mlad častnik začel pisati in tiskati pesmi izvirne in prevedene. V šestdesetih letih, ko je vodil rusko kritiko fanatik realizma dr. I. Pisarev, je izdal Slučevskij, braneč Puškina in njegove posnemavce, proti Pisarevu knjigo „Javljenja ruskoj žizni pod kritikoj estetiki“; a v boju s „pisarevskimi idejami“ je podlegel. Posledica tega je bila, da je kot pesnik za nekaj časa umolknil. Šele v osemdesetih letih je začel zopet pisati verze po dolgih potovanjih in študijah. Pri ruskem dvoru je Slučevskij zavzemal odlično mesto. V njegovi hiši so se zbirali mladi pesniki in pisatelji k rednim pogovorom o književnosti, pri katerih je pred nekoliko leti vzniknil poseben list („Slovo“) za poezijo in književno parodijo.

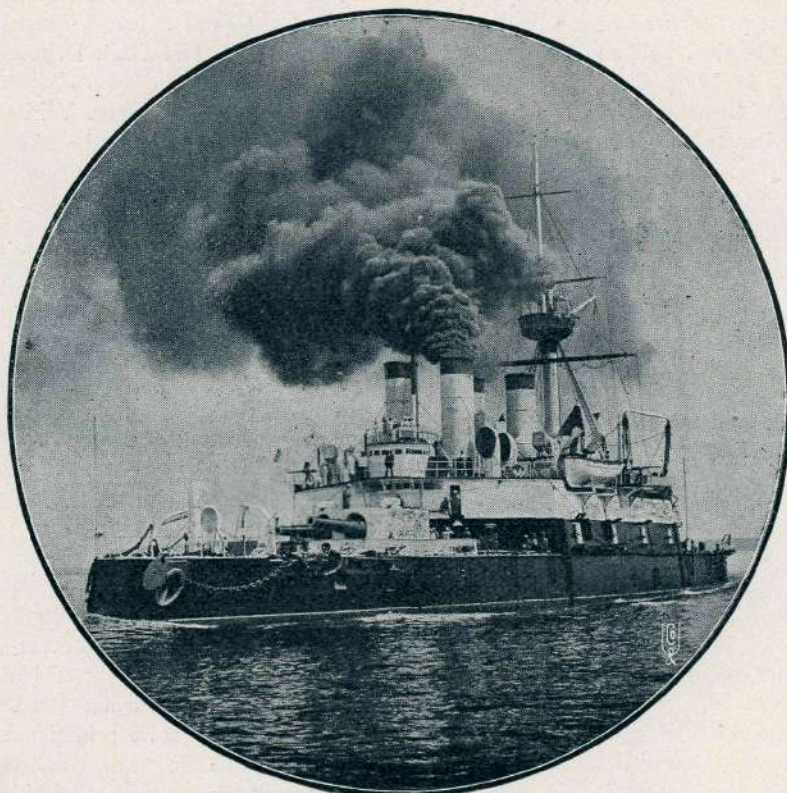
Fr. Št.

880

Lafcadio Hearn (Yakumo Koizumi). 23. septembra 1904. je v Tokiju umrl Lafcadio Hearn, profesor angleškega slovstva na tokijski univerzi. Japonci so ga šteli med svoje najboljše pesnike in pisatelje,

četudi je Hearn večji del svojih spisov spisal v angleškem jeziku. Hearn, nad katerega čudnim imenom so mnogi majali z glavo, se je porodil l. 1850. na jonskem otoku Levkos. Njegov oče je bil Irec, mati Grkinja. Posebne vzgoje ni imel, ampak je bil v tem oziru dosti zanemarjen in samo po svoji vztrajnosti in marljivosti se je izobrazil. Ko je bil 17 let star, je prišel v ameriške Zedinjene države. Tu se je učil tiskarskega rokodelstva, pozneje je postal častnik, in v kratkem si je pridobil s svojim krasnim zlogom ugled in spoštovanje med najširjimi sloji bravcev. V 40. letu (l. 1890.) se je podal na Japonsko, kjer se je trajno naselil, in tekom časa je postal popoln Japonec. Sprejel je tudi japonsko ime Yakumo Koizumi in se je oženil s plemenito Japonko. L. 1896. je postal profesor angleškega slovstva na tokijski univerzi. Hearn se je vglobil v dušo mislečega Japonca, kakor dozda noben Evropec ter je imel posebno zmožnost, da je znal vse, kar je tu proučil, evropskim in ameriškim narodom razložiti na lahek in razumljiv način. Zavaljo tega so njegova dela o japonski književnosti, veri, modroslovju, narodopisu zelo dragocena. „Yakumo Koizumi“ — piše „*Mercure de France*“ — „je odkril Evropi in Ameriki tisoče neznanih pogledov v deželo, ki ga je posinovila“. Njegova najbolj znana dela so: „*Glimpses of Unfamiliar Japan*“, „*Out of the East*“, „*Some Chinese Ghosts*“, „*Ghostly Japan*“, „*Kotto, being Japanese Curious*“ (glej „*Dom in Svet*“ iz l. 1903, str. 570.)

Fr. Št.

„Navarin“, vojna ladja baltiškega brodovja.